

Laittomia työtaisteluita voitava ennaltaehkäistä tehokkaammin

- **Työehtosopimusten voimassaolon aikana järjestettävät työtaistelut ovat laittomia. Niistä määrättävät hyvityssakot ovat Suomessa vähäisiä verrattuna aiheutettuihin vahinkoihin. Koska sakot eivät ennaltaehkäise laittomia lakkoja riittävän tehokkaasti, lainsäädäntöä on muutettava niin, että hyvityssakkoja korotetaan tuntuvasti.**
- **Oikeutta poliittisiin työtaisteluihin on rajoitettava Suomessa samalle tasolle kuin keskeisissä kilpailijamaissamme.**

Työnantajat ostavat työmarkkinoille työrauhaa solmimalla työehtosopimuksia. Sopimuskausien aikana erilaiset työmarkkinahäiriöt, kuten lakot ja ylityökiellot, ovat laittomia. Jos laittomia häiriöitä kuitenkin tapahtuu, työnantajalla on mahdollisuus viedä asia käsiteltäväksi työtuomioistuimeen, joka puolestaan voi määrätä työrauhan rikkojalle hyvityssakon.

Suomalainen työrauhajärjestelmä ei nykyisellään ennaltaehkäise laittomia lakkoja riittävän tehokkaasti, vaan työehtosopimuskausienkin aikana tapahtuu eriasteisia ja -laatuisia laittomia työtaisteluita. Niistä määrättyt hyvityssakot ovat euromäärältään huomattavan pieniä verrattuna työtaisteluista usein aiheutuviin mittaviin haittoihin. Sakot eivät siten toimi laittomien työtaistelujen ehkäisijoinä.

Työrauhajärjestelmää pitää kehittää Suomessa niin, että se ennaltaehkäisee tehokkaasti laittomia työtaisteluita. Tarvitaan ainakin seuraavia toimia:

- korotetaan hyvityssakkoja tuntuvasti,
- otetaan käyttöön suhteellisuusperiaate rajoittamaan ylimitoitettuja tukilakkoja sekä mahdollinen henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu laittomia työtaisteluita järjestäville ja laittomiin työtaisteluihin osallistuville ja
- määritellään lakkorajat suojaamaan yhteiskunnan häiriöttömän toiminnan kannalta olennaisia aloja.

Oikeutta poliittisiin työtaisteluihin pitää rajoittaa

Työntekijöiden poliittiset mielenilmaisut ja työtaistelut, jotka kohdistuvat esimerkiksi maan hallituksen toimiin, ovat Suomessa laillisia. Tällaiset työtaistelut, niin kuin työmarkkinahäiriöt yleensäkin, aiheuttavat suorien taloudellisten menetysten lisäksi vahinkoa yritysten maineelle ja maamme luotettavuudelle yritysten sijaintipaikkana. Niillä vaarannetaan toimintaedellytyksiä ja työpaikkoja.

Koska poliittisten työtaistelujen kohteena olevat kiistat eivät ole sovittavissa työnantajan ja työntekijöiden kesken, poliittisten mielenilmausten kohde on väärä.

Poliittiset työtaistelut johtavat kohtuuttomiin seurauksiin työnantajan kannalta, kun taas järjestävälle taholle ei koidu mitään seuraamuksia. Kohtuuttomuutta lisää, ettei poliittisten työtaistelujen syitä tai

kestoja rajoiteta mitenkään. Tällaisilla työtaisteluilta ei ole mitään lakisääteistä ilmoitusaikaa, saati ilmoitusvelvollisuutta.

Sakassa poliittiset lakot ovat kiellettyjä. Siellä pidetään lähtökohtana, että demokraattisesti valittujen päätöksentekuelinten pitää pystyä tekemään työtään vapaana painostuksesta. Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassakaan poliittiset lakot eivät ole rajoituksetta sallittuja.

Suomessa sen sijaan poliittisia työtaisteluja eivät koske mitkään rajoitukset. Tosin valtion virkamiehiltä ja kuntien viranhaltijoilta poliittiset lakot ovat kiellettyjä, mutta ei työntekijöiltä.

Lainsäädäntöä pitäisi muuttaa Suomessa niin, että oikeutta poliittisiin lakkoihin rajoitettaisiin samalle tasolle kuin keskeisissä kilpailijamaissamme. Tällaisen lakkoaseen käyttäminen vastuuttomasti kyseenalaistaa sekä suomalaista sopimusyhteiskuntaa että työmarkkinoiden työehtosopimusjärjestelmää.

Elintarviketuotannossa arvoketju on pitkä ja esimerkiksi ruokaketjun eläinsuojelukysymyksiä on äärimmäisen haasteellista ratkaista lyhyellä varoitusajalla. Ruokaketjussa toimiminen edellyttää suurta vastuullisuutta ja suhteellisuudentajua kaikilta ketjussa mukana olevilta. Viime kädessä elintarviketeollisuuden ja ruokahuoltoa koskevien työtaistelujen välitön kärsijä on aina kuluttaja.

Lisätietoja:

Työmarkkinajohtaja Mika Lallo, puh. 0400 834 412, mika.lallo@etl.fi